

Subiectele la specialitățile de expertiză 13.01-13.03. Bazele teoretice, procedurale și organizatorice a expertizei judiciare în domeniul economico - financiar; A P R O B A T Prin procesul-verbal nr.17 din 06.12.2019 al CMSȘ CNEJ

- Aspecte generale a expertizei judiciare în domeniul economico-financiar;
- Competența și drepturile expertului judiciar în domeniul economico-financiar;
- Participarea specialistului în domeniul economico - ingineresc în cauzele civile și penale.
- Caracteristica expertizei judiciare în domeniul economico-financiar, comparativ cu activitatea de inspectare financiară, audit financiar și economic;
- Tipuri de infracțiuni economice, financiare, fiscale și responsabilitatea de angajament.
- Bazele juridice și organizatorice a expertizei judiciare în domeniul economico-financiar;
- Obiectul și metodele de cercetare aplicate la efectuarea expertizei judiciare în domeniul economico-financiar;
- Subiectul expertizei judiciare în domeniul economico-financiar;
- Etapele de cercetare a materialelor dosarului și documentelor contabile la efectuarea expertizei judiciare în domeniul economico-financiar.
- Procedura de dispunere a expertizei judiciare în domeniul economico-financiar în cadrul proceselor penale și cauzelor civile;
- Procesul de planificare la efectuarea expertizei judiciare în domeniul economico-financiar;
- Limitele de competență ale unui expert judiciar în domeniul economico-financiar;
- Evaluarea și utilizarea concluziilor expertului judiciar în domeniul economico-financiar.
- Examinarea materialelor dosarului de către expert la efectuarea cercetărilor;
- Verificarea corectitudinii întocmirii documentelor;
- Verificarea corespunderii datelor din documentele contabile cu materiale dosarului;
- Contrapunerea datelor din documentele primare cu datele din registrele contabile și rapoartele financiare;

- Evaluarea rezultatelor, în vederea formulării concluziilor

13.01. Expertiza contabilă

- Aplicarea standardelor de contabilitate;
- Răspunderea și drepturile entităților privind ținerea contabilității și raportarea financiară;
  - Cerințe pentru documente primare; Documente primare cu regim special; Ridicarea documentelor contabile;
- Evaluarea și recunoașterea elementelor contabile; Conturi contabile; Registrele contabile;
- Aspectele organizatorice a evidenței contabile și raportării financiare la întreprinderi în sectorul privat;
- Reguli generale privind contabilitatea elementelor patrimoniale;
- Contabilitatea în instituțiile publice, Trezoreria de Stat și în trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor;
- Organizarea contabilității în variantă electronică.

Actele normative care reglementează modalitatea și metodele de stabilire a corectitudinii înregistrării în evidența contabilă a următoarelor situații economico-financiare:

- corespunderea reflectării în contabilitate a operațiunilor economice din documentele primare;
- stabilirea circulației bunurilor materiale și financiare reflectate în contabilitate conform documentelor primare;
- stabilirea valorii pagubelor materiale cauzate întreprinderii, persoanelor, prin neglijența sau abuzul în serviciu în legătură fără stabilirea persoanei;
- confirmarea sau infirmarea datelor inventarierilor efectuate, în conformitate cu procedura stabilită prin actele normative;
- stabilirea corectitudinii reflectării în documente a intrărilor, păstrarea, eliberarea bunurilor materiale, a mijloacelor bănești;
- stabilirea creanței debitoare (creditoare) a întreprinderii la o perioadă concretă;
- metodele de cercetare al operațiunilor cu numerar din casierie și din conturile bancare.

13.02. Expertiza economică

Cercetarea relațiilor economice și financiare dintre părțile aflate în litigiu

Modul de stabilire a creanțelor și datoriilor față de debitori și creditori

Metodele de verificare a datelor din actele și documentele agentului economic în contrapondere cu actele administrative ale Serviciului Fiscal de Stat, privind corectitudinea reflectării în dări de seamă și declarații a impozitelor și taxelor.

Actele normative, obiecte, surse de informații, metodologii și procedura de examinare a documentelor contabile în baza cărora se efectuează înregistrarea următoarelor situații financiare:

- cercetarea operațiunilor de creditare;
- examinarea raporturilor legate de activitățile supuse licențierii;
- examinarea raporturilor civile apărute în legătură cu efectuarea plăților între agenții economici, bazate atât pe contracte, cât și pe relații economice în general;
- determinarea datoriilor, apărute între persoanele juridice și persoanele fizice;
- analiza corectitudinii calculării și achitării impozitelor, accizelor și taxelor;
- constatarea corectitudinii reflectării în evidența contabilă a impozitelor, accizelor și taxelor;
- constatarea achitării la timp a impozitelor, accizelor și taxelor;
- constatarea faptului stabilirii corecte de către organele de control a bazei impozabile a entității;
- acordarea de credite (de consum și ipotecare, finanțarea tranzacțiilor comerciale etc.);
- împrumutul de fonduri, cumpărarea ori vânzarea, pe cont propriu sau pe contul clienților, cu excepția subscrierii hârtiilor de valoare;
- leasing-ul financiar;
- calcularea corectă a dobânzilor la creditele acordate.

13.03. Expertiza economico-ingenerească

Metodele de cercetare a rezultatelor economice și financiare a activității întreprinderii, a unor particularități ale procesului de producție, efectului economic al invențiilor în sfera de producție, procesele negative în sistemul de plată a muncii care influențează factorii, privind aprecierea corectă a efectului economic, a costurilor de producere, veniturilor întreprinderii etc.

Actele normative, obiecte, surse de informații, metodologii și proceduri de examinare a documentelor contabile în baza cărora se efectuează înregistrarea următoarelor situații economico - financiare:

- cercetarea faptelor, situațiilor de natură gestionară, patrimonială și economică;
- analizează (după caz) cauzele care au determinat abaterile de la normele și actele în vigoare;
- cercetarea faptelor, situațiilor de natură patrimonială și economică;
- analizează (după caz) cauzele care au determinat abaterile de la normele și actele în vigoare;
- cercetarea și analiza activității economice a întreprinderii;
- analizează indicii economici privind lichiditatea și solvabilitatea întreprinderii;
- analiza majorării capitalului social prin aporturi în natură sau diminuării lui;
- analiza majorării capitalului social prin aporturi în natură sau diminuării lui;
- determinarea cotei în Fondul statutar a agentului economic;
- fuziunea, dizolvarea, divizarea societății;
- distribuirea de dividende;
- aspecte ale situației economico-financiare a patrimoniului și a capacității acestuia de a genera profit;
- prevede studiul calculului cotei-părți a fondatorilor (participanți, acționari) la proprietatea organizației și a profitului distribuit în cadrul acesteia.
- Expertiza economico-inginerească judiciară se numește în cadrul studierii rezultatelor activității de producție și a activității economico-financiare ale organizației (întreprinderii), ale unei părți individuale a procesului de producție, în scopul evaluării eficienței economice a inovațiilor efectuate în sectorul de producție și a identificării fenomenelor negative în sistemul de remunerare a muncii, precum și a condițiilor care au dus la apariția acestora.
- Expertiza economico-inginerească este comparabilă cu multe alte tipuri de cercetare, și se poate ocupa cu cel mai larg domeniu de cunoștințe. Să presupunem că poate investiga procesul implementării inovațiilor în producție, precum și eficiența în urma aplicării acestora.

- Eficiență economică, inovațiile, remunerarea muncii, analizează (după caz) cauzele care au determinat abaterile de la normele și actele în vigoare;
- cercetarea operațiunilor de producere ale întreprinderii, normele și consumurile de materie primă, a ambalajelor;
- substituirea unui fel de materie primă sau material cu altul, neprevăzut în condițiile tehnice, - calitatea producției;
- tehnici și operațiunile aplicate la cercetarea forței de muncă și a salariilor, metodele de cercetare în domeniul muncii și salarizării;
- utilizarea deșeurilorținute în evidențăși neînregistrate în evidența contabilă.
- Părțile componente a Raportului de expertiză judiciară;
- Forma și conținutul raportului de expertiza contabila judiciara, corectarea greșelilor comise, arhivarea rapoartelor;
- Recuzarea expertului, temeiurile de recuz;
- Participarea specialistului în cauzele civile și penale;
- Locul petrecerii expertizei;
- Cerințele față de limbaj la întocmirea Raportului de expertiză;
- Argumentarea științifică în Raportul de expertiză judiciară;
- Ilustrarea raportului de expertiză judiciară, întocmirea planșei fotografice
- Termenii de executare a expertizei
- Aprecierea și utilizarea raportului de expertiză judiciara în domeniul economico – ingineresc;
- Concluziile expertului. Forma procesuală,structurași conținutul.
- Concluziile expertului că sursă de probă în cauzele penale și civile;
- Clasificarea concluziilor expertului după certitudine: categorice, probabile.
- Clasificarea concluziilor după caracterul deductiv: necondiționate, condiționate, de alternativă.
- Comunicarea despre imposibilitatea efectuării expertizei judiciare – refuzul de la investigație. Audierea expertului.
- Erorile expertizei, cauzele și căile de înlăturare
- Erori cu caracter procesual, gnoseologic și operațional. Depistarea erorilor.
- Erorile expertizei legate de anumite trăsături personale ale expertului.
- Preîntâmpinarea erorilor expertizei

BIBLIOGRAFIE

1. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225 din 30.05.2003, Publicat : 21.06.2013 în

Monitorul Oficial Nr. 130-134, cu modificările și completările ulterioare;

2. Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, Publicat : 22.06.2002 în Monitorul

Oficial Nr. 82-86 cu modificările și completările ulterioare;

3. Codul Fiscal al R.Moldova

4. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003, (republicat în M.O. al R.M. în

2013) cu modificările și completările ulterioare;

5. Legea RM nr.68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului

judiciar”;

6. Regulamentul cu privire atestarea experților judiciari, aprobat prin Hotărârea

Guvernului R. Moldova nr .1411 din 27.12.2016:

7. Regulamentul cu privire la Centrul Național de Expertize Judiciare, aprobat prin Hotărârea

Guvernului R. Moldova nr .1412 din 27.12.2016:

8. Regulamentul privind procedura și criteriile de evaluare a performanțelor experților judiciari și

modul de acordare a gradelor de calificare;

9. Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 cu modificările și completările ulterioare;

10. Legea cu privire la leasing nr.59-XVI din 28.04.2005.

11. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.764 din 25.11.1992 privind aprobarea Normelor

pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova.

12. Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28.03.2003 cu modificările și completările

ulterioare;

13. Planul General de Conturi Contabile, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.119 din 06.08.2013;
14. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013 cu modificările și completările ulterioare;
15. Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.60 din 29.05.2012.
16. Indicații metodice privind contabilitatea costurilor de producție și calculația costului produselor și serviciilor și Indicațiile metodice privind contabilitatea pentru persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013 .
17. Standarde Internaționale de Raportare Financiară, puse în aplicare prin Ordinele ministrului finanțelor nr.109 din 19.12.2008 și nr.44 din 01.04.2013.

Manuale:

1. E. Belverd, Jr. Needles, Henry R. Anderson, James C. Caldwell Principiile de bază ale contabilității, Manual, , Editura “ARC”, 2000.
2. Colectiv de autori-coordonator A. Nedeșița, Contabilitate managerială, Ghid practico-didactic, Chișinău, ACAP, 2000.
3. L. Grigori, L. Țurcanu Contabilitatea întreprinderii: teste și probleme, Manual, Editura “Cartier”, 2007.
4. L. Grigori, L. Țurcanu Bazele teoretice ale contabilității, Manual, Editura “Cartier”, 2005.
5. V. Țurcanu, V. Bucur, A. Graur Contabilitatea impozitelor, Manual, , ASEM, 2006.
6. N. Țiriulnicova, V. Paladi, L. Gavriiuc, D. Furtună Analiza rapoartelor financiare, Manual, Chișinău, „Tipografia Centrală”, 2004.
7. G. Stancu, Finanțe, Manual, București, Editura Economică, 1996.
8. I.Vasile, Gestiunea financiară a întreprinderii, Manual, București, Editura “Meteora Press”, 2002.

9. Analiza economico-financiară, Manual, A. Ișfănescu, C. Stănescu, A. Băicuș, București, Editura Economică, 1999;

10. Аверьянова Т.В. Судебная экспертиза, Издательство «Норма», Москва, 2009

11. Кеворкова Ж.А., Савин А.А., Судебная-бухгалтерская экспертиза, , Москва, 2007.

12. Manualele de instruire corespunzătoare temelor privind gestiunea tehnologiilor informaționale

și a sistemelor computerizate pot fi accesate pe pagina Proiectului PNUD Moldova

“Implementarea Componentei e-guvernare a Strategiei Naționale e-Moldova”